

Dòng, dòng, ai dòng lòng ng

Đó là thành ng của ông cha ta ch đến tận ngàn xa. Nhng Hoa K ngày nay đo sông, c biển và đo dòng lòng ng. Mỗi năm ki m kê dân số. H đi h i i có vài câu mà bi t dòng lòng ng. Su t 200 năm dân số N u c tăng đến 33 ngàn vào năm 1790 lên đến 8 tri u vào năm 2008. Ai cũng bi t là ng i M yêu New York. Bèn in áo thun “I love New York”, bán ch y nh t m i.

T khi lập qu c, m i ch có 13 ti u bang, ch a có California. H n 200 năm sau, Hoa K có 50 ti u bang, v i dân số Cali đến đ u toàn qu c, chính ph bi t ngay lòng dân thích v s ng miền Tây. Vì v y c 10 năm 1 n, Hoa K đ ng lên đ m đ u ng i đ bi t lòng dân mà cai tr . Dân số ch nào tăng thì làm thêm nhà c a, nhi u tr con thì m tr ng h c, nhi u c già thì m trung tâm cao niên. R i nhà th ng, xa l , đô th , th ng m i, chính tr , t t c đ u cần c vào con số th ng kê, so sánh quá kh , đ u ch nh hi n t i và đ phóng t ng lại.

V n li ng ch nho c a tôi ch ng đ c bao nhiêu nh ng v n nh câu: “ B t th c nhân tâm h ng, hà năng c đ i công.” Không bi t lòng ng i, làm sao lo vi c l n. Qu th c vi c ki m kê dân số c a n c M là m t công tác thăm dân cho bi t số tình, h t số c vĩ đ i và khoa h c. US Census là m t n l c ti n b c a ngành đ a lý nhân văn và khoa nhân ch ng h c.

Đ m t bao gi :

Đ c l ch số ki m kê t i M , chính tôi cũng không ng là Hoa K đã Census ngay t khi m i tuyên b đ c l p, th i t ng th ng Hoa Th nh Đ n. Đó là năm 1790 n c M m i ch có 3,929,214 ng i và 13 ti u bang. Vào cái k Census số 1 đó, v giám đ c là chính tr gia danh ti ng Thomas Jefferson, sau này ông là t ng th ng th 3 c a Hoa K . Cũng trong th p niên đ u tiên, t ng th ng Washington đã ra đ c di n văn tr c l ng vi n ngày 08 tháng 01 năm 1790. Sau đó th đô Hoa Th nh Đ n khánh thành năm 1791 và t ng th ng Hoa Th nh Đ n qua đ i năm 1799 tr c k ki m kê th 2 vào năm 1800.

Và t đó c 10 năm 1 n, toàn th n c M đ ng lên đ cho chính ph M đ m i. L n th 21 vào tháng 4 năm 2000 và l n th 22 số vào tháng 4 năm 2010.

Tuy nhiên, “y ban đếm k” cho năm 2010 đã b t đ u chu n b t h n m t năm tr c. T c là vào tháng 4 năm 2009.

So sánh 2 th k ki m kê:

Trong khi ch đ i k t qu năm 2010, chúng ta hãy so sánh nh ng con s khác bi t c a h n 200 năm Census. Dân s t 4 tri u lên 300 tri u. Con s ti u bang t 13 lên 50. Ngày x a đ t r ng ng i th a. M t đ m vuông ch có l i 4 hay 5 ng i dân, bây gi m t đ m đ t là 80 ng i. Ngày x a m u in ra là 6 câu h i, bây gi m u ng n là 7 câu, m u h i chi ti t là 52 câu. Ngày x a ki m kê t n 44 ngàn US. Qua năm 2000 t n kém g n 7 t M kim. Sau cùng, thành ph vĩ đ i nh t là N u c t 30 ngàn dân lên đ n 8 tri u.

Cali và Hoa K :

Tính đ n năm 2007 t c là g n k ki m kê 2010 thì dân s Cali là 36 tri u 500 ngàn so v i dân s c n c M là 301 tri u. Xem nh th thì khi đi du l ch ngo i qu c, h i thăm s th y c 10 ng i M là đã có h n 1 ng i Cali. Dù đ c coi là đ t c nh tranh và đ t đ nh ng dân s Cali trong k ki m kê v a qua đã tăng g n 8%. Cali đi đ khó v . Trai đi có v , gái v có con. Ng i Vi t qua Âu châu n u đ c h i thăm ch c ch n 50% là dân Cali. Nh ng nghiên c u thêm m t chút n a v ng i Cali cũng là chuy n lý thú. Tr em CA đ i 5 tu i 7%, đ i 18 tu i 25%. Trên 65 tu i 11% và nam n thì r t quân bình 50/50. So v s c dân thì M tr ng Cali 76%, ít h n toàn qu c 80%. Da đen Cali ch có 7% so v i Hoa K 13%. Á châu Cali 12% so v i n c M 4%. M t đ m đ c bi t là dân ngo i nh p t i Cali chi m 26% so v i 11% toàn qu c. Con s h t s c đáng l u ý là Cali có 40% dân s nói ti ng quê h ng t i nhà so v i toàn qu c ch có 18%. Sau cùng dân Cali nhà trung bình giá 211 ngàn trong khi n c M là 120 ngàn.

Nh ng s ki n l ch s :

Ki m kê dân s 10 năm m t l n s đ m ra nh ng con s th ng kê đ các chuyên viên nghiên c u phân tích, gi i đoán và l p k ho ch. Tuy nhiên, đây cũng là đ p các nhà s h c ghi l i các s ki n l ch s đáng k đã x y ra trong 10 năm. Quý v nghĩ r ng chuy n gì quan tr ng nh t trong l ch s Hoa K . Đ nh t, đ nh th chi n. Chi n tranh Vi t Nam, Tri u Tiên, Vùng V nh. Tr n Trân Châu C ng, v 911. T t c đ u đ c ch n l c và ghi l i. M i 10 năm ng i ta ch n ra ch ng sáu, b y hay tám s ki n n i b t. Census 1790 ghi đ u v t ng th ng Hoa Th nh Đ n,

ng i lãnh đ o chi n tranh cách m ng dành đ c l p.

Sensus 1800 Th vi n qu c h i M ra đ i.

Sensus 1810 là th p niên Hoa K ch n qu c ca (1814) và qu c k (1818).

1820 Thi t l p công ty H a xa. Cu c cách m ng v kinh t Hoa K phát tri n m nh m d a trên ph ng ti n chuy n v n.

1830 Tr n Alamo bên TX (1836).

1840 Chuy n xe l a đ u tiên t mi n Đông đ n Cali (1841).

1850 Đ ng C ng Hòa thành l p (1854).

1860 Th t c hành Pony Express t Sacramento đi mi n Đông (1860).

1870 Thành ph Chicago b c cháy (1871).

1880 N c u ng Coca Cola ra đ i (1886).

1890 Trung tâm nh p c di dân thành l p t i đ o Ellis (1892).

1900 Phim câm ra đ i (1903) và Ford s n xu t xe h i hàng lo t(1908).

1910 Con tàu Titanic đ m (1912)

1920 Radio phát thanh l n đ u (1920)

1930 tuy n th da đen Jesse Owens th ng 4 huy ch ng th v n h i (1936)

1940 Đ nh th chi n ch m đ t (1945)

1950 Alaska và Hawai gia nh p Hoa K

1960 L đoàn 9 th y quân l c chi n Hoa K đ n Vi t Nam (03/08/65)

1970 Lính M cu i cùng r i Vi t Nam (30/04/1975)

1980 Apple gi i thi u Macintosh (1984)

1990 Down Jones lên đ n 10,000 đ m l n đ u (1999)

2000 V 911 (2001) đ n đ u các bi n c l ch s

Nh ng chuy n 10 năm qua:

M c dù đ n tháng 4-2010 Hoa K m i th c s ki m kê dân s , nh ng các bi n c l ch s c a 10 năm đã đ c tính t năm 2000 tr đi.

Toàn b các tin n i b t c a 10 năm qua g m có 7 chuy n sau đây.

1/ Bà Clinton, đ nh t phu nhân lên làm th ng ngh sĩ.

2/ Tiger Woods da đen th ng các gi i quán quân đánh golf.

3/ Kh ng b dùng 4 máy bay th ng m i đánh bom năm 2001.

4/ Con tàu không gian phát n làm 9 phi hành gia t n n.

5/ W. Mark Felt xác nh n vai trò thông tin m t trong v Watergate làm t ng th ng Nixon ph i t ch c.

6/ Tay đua xe đ p Lance Armstrong 7 l n vô đ ch vòng đua Pháp qu c.

7/ Sau cùng ngh sĩ da đen Obama đ c b u làm t ng th ng (2008).

Có th bi n c th 8 s dành cho chuy n gì x y ra trong năm 2009.

Việt Nam và ki m kê Hoa K

Nh đã ghi ở phần trên, Việt Nam cũng có nhu cầu liên hệ với Hoa K trong lịch sử ki m kê dân số. Nhưng bị chặn ở cửa hàng niên 60 đã từng ghi lại đoàn 9 thủy quân lục chiến Mỹ đến Việt Nam tham chiến chính thức ngày 3 tháng 8 năm 1965. Sau đó qua thời niên 70, những anh lính thủy quân lục chiến Hoa K cuối cùng lên máy bay trực thăng rời tòa đình số vào sáng ngày 30 tháng 04 năm 1975.

Tìm hiểu về số lượng di dân vào Hoa K, suốt 200 năm lịch sử ki m kê, chỉ 10 năm mới nhìn thấy ta thấy kê coi số dân vào Mỹ đông nhất. Thời niên 90 là thời điểm các số dân Đông Nam Á đến Hoa K nhu cầu nhất, đa số là Việt Nam.

Từ cuối thời niên 80 qua đến thời niên 90 các thuyền nhân tràn ngập trên biển Đông Nam Á và lên bờ đất Hoa K bằng đường biển. Phần lớn họ đến Mỹ vào thời kỳ 90 và Việt Nam đã đóng cửa lịch sử ki m kê với số lượng di dân đến Hiệp Chủng Quốc từ phía Thái Bình Dương. Ngày 24 tháng 6 năm 1979 trên đảo Bidong, Mã Lai có 23 ngàn thuyền nhân Việt Nam. Sau này con số còn tăng lên trên 30 ngàn. Nhưng chính vào ngày 24 tháng 6 năm 1979 phóng viên Ed Bradley's cửa hàng trình 60 phút TV đã quay được cảnh nhốt con tàu trên 200 người bị giam ngoài biển khơi và được vứt vô bờ. Anh thuyền trưởng ngỏ ý vào được đất Mã, vãi lấy 4 phút. Hình ảnh cửa hàng phim 60 minutes bây giờ được người Việt sử dụng và gởi trên internet trở thành một thông điệp từ do dự nước Mỹ. Được hỏi về hoàn cảnh chờ đợi sau những gian truân sóng còn trên biển cả, các thuyền nhân đưa ra một câu trả lời. HOPE: Hy vọng.

Ngày nay câu chuyện HY VNG đã trở thành kỷ niệm.

Việt Nam tham gia ki m kê:

Do số tình cửa hàng hoàn cảnh, chúng tôi tham gia vào ban ki m kê thu thập số dân Á châu Thái Bình Dương từ năm 1980. Lúc đó người Việt chưa đông đảo và đa số di tản đến đất Mỹ. Dân số chưa đáng kể. Về công tác về các hội, họ gặp nhau 10 năm sau.

Tham thoát đến ki m kê 90 là có một. Công việc quen thuộc hơn và việc thông tin trong

phạm vi Việt Nam có phạm hù hợ hợ n. Xong vì c lợ i hy vợ ng gợ p lợ i 10 năm sau. Qua đợ n kợ kiợ m kê 2000 thì sợ ngợ i Việt đã khá đợng đợ o. Hợ n 1 triợ u có mợ t tợ i Hoa Kợ và mợ t nợ a tợ i California. Suợ t 3 lợ n tình nguyợ n cho kiợ m kê dân sợ , tợ ng là quá đợ . Vợ y mà thợ m thoát sợ p đợ n kợ 2010. Lợ i chuợ n bợ lên đợ ng. Năm nay 2009 tợ i San Jose có mợ t ban kiợ m kê ngợ i Việt thành lợ p và khợ i sợ chuợ n bợ cùng vợ i hàng ngàn y ban trên toàn quợ c. Chợ c hợ n không cợ n nói, ai cũng biợ t rợ ng cợ n phợ i đợ ng lên đợ đợ c đợ m. Con sợ ngợ i Việt hiợ n đợ n phợ i đợ c đợ m đợ y đợ và chính xác. Đây là phợ ng cách hợ u hiợ u nhợ t đợ gợ p phợ n hiợ n đợ n cợ thợ trong xă hợ i Hoa Kợ . Vì quyợ n lợ i, vì tình thợ n và vì cợ lý tợ ng. Tợ t cợ chợ là công viợ c đợ n giợ n đợ n các câu trợ lợ i cho phiợ u kiợ m kê. Đợng gợp vào lợ ch sợ hợ n 200 năm cợ a Hoa Kợ và cho ngàn năm lợ ch sợ tợ ng lại.

Bài viợ t khô khan vợ i nhợ ng con sợ thợ ng kê rợ m rà này, mợ i chợ là bài viợ t đợ u tiên cho cuợ c kiợ m kê vĩ đợ i 2010 tợ i Hoa Kợ . Năm tợ i cũng sợ là năm hợ t sợ c ý nghĩa vì ghi đợ u 35 năm ngợ i Việt bợ nợ c ra đi kợ tợ tháng 4-1975.

Chúng ta đã làm gì trong 35 năm qua
Xin cùng nhau kiợ m kê lợ i mợ t lợ n.